

احسان ثقفی: ترور را از منظر خانوادگی روایت کردیم

احسان ثقفی نویسنده فیلم سینمایی «هناس» که پس از فیلمنامه سینمایی «بیست و یک روز بعد» سراغ روایت داستان زندگی «داریوش رضایی نژاد» رفته است در گفت و گو با روزنامه صبا از چالش‌های نگارش داستان زندگی یک شهید هسته‌ای سخن گفت.

فیلم‌نامه «هناس» داستان واقعی زندگی یک شهید هسته‌ای است که به مراتب حساسیت‌های خود را دارد، شما به عنوان نویسنده چه چالش‌هایی را در این زمینه داشتید؟
فیلم‌نامه بیوگرافی که روایت زندگی شخصیت واقعی، خانواده، دوستان و... است، حساسیت خود را دارد و فیلمنامه زندگی شهید رضایی نژاد که با موضوع هسته‌ای پیوند خورده بود قطعاً حساسیت بیشتری را به دنبال داشت.

موضوع هسته‌ای موضوع مهمی است که جامعه را تحت تأثیر قرار داده و از طرفی اطرافیان در چنین داستان‌هایی همراه نخواهند بود و ما تا قبل از پیش تولید چنین نگرانی‌هایی را داشتیم اما هنگامی که با خانم پیرانی صحبت کردیم، به دلیل شناختی که از رسانه داشتند بسیار همکاری کردند و ما نیز با خود قرار گذاشته بودیم که به واقعیت زندگی پایبند باشیم.

در نهایت چقدر به زندگی شخصیت‌های واقعی اضافه کردید؟

ما فکر کردیم که هر چه داستان مستندتر باشد برای مخاطب جذاب‌تر است به همین دلیل داستان همه صحنه‌ها بر اساس واقعیت و الهام گرفته از زندگی شهید است و در بعضی موارد شاید از لحاظ زمانی جابجایی داشته‌ایم.

کاراکتر منفی داستان چقدر واقعی بود؟ آیا برای جذاب‌تر شدن قصه به ویژگی‌های آن کاراکتر اضافه کرده‌اید؟

شخصیت «فرهاد»، الهام گرفته از چند شخصیت در قصه است و به عنوان نماینده طیف فکری داخل کشور است. شهید رضایی نژاد در دوران کاری خود در بیرون از کشور به نحوی مورد فشار واقع بودند و در داخل نیز هجمه‌هایی بر ایشان وارد بود که ما در کاراکتر فرهاد می‌بینیم.

هنگام نوشتن فیلم‌نامه، کاراکتر شهید رضایی نژاد را چگونه دیدید؟

بزرگترین ویژگی شهید که خیلی برای من جذاب بود این است که ایشان یک جوان معمولی و با توجه به تخصصی که داشتند بدون ادعا و عاشق کار علمی و پژوهشی بودند، تکلیفشان با زندگی معلوم و پای کشور خود ایستاده بودند که بهروز شعبانی به خوبی توانست نقش ایشان را ایفا کند.

داستان فیلم هناس از نگاه همسر شهید روایت می‌شود و شما به عنوان نویسنده اثر، نگاه قصه را به آن سمت بردید. چه شد که تصمیم به این کار گرفتید؟

ممکن است برخی مخاطبان نسبت به موضوع هسته‌ای گارد داشته باشند و ما برای شکستن این گارد، تصمیم گرفتیم داستان را از نگاه همسر شهید بیان کنیم. از طرفی مسئله ترور از بیرون شاید فقط یک ترور باشد اما وقتی از منظر زندگی خانوادگی به آن نگاه می‌کنیم از دست دادن یک عزیز است به همین دلیل ما داستان را از نگاه شهره پیرانی پیش بردیم که زندگی شهید را در خانه و رفتار او با خانواده، عشق بین آن‌ها، چالش‌ها، استرس‌ها، پدرانگی و... ببینیم، تا صحنه ترور و از دست رفتن جلوی چشم خانواده خیلی ملموس‌تر باشد. آیا در داستان صحنه‌هایی بود که به انتخاب کارگردان حذف شود یا برای اکران سانسور شود؟

بعضی از سکانس‌ها که فیلم‌برداری هم شده بود در تدوین حذف شد اما به دلیل اینکه در تمامی مراحل تولید ملاحظات را رعایت کرده بودیم، هیچ سانسوری بر فیلم وارد نشد. به صورت جدی دعوت می‌کنم از مخاطبان که فیلم را در اکران‌های مردمی ببینند، در این نسخه تغییراتی ایجاد شد که خط روایی داستان را بسیار جذاب‌تر کرده است.

که نشان داد آمده تا ژانر سیاسی - امنیتی را در سینمای بدون ژانر ایران احیا کند. «مصلحت» که جشنواره فیلم فجر واکنش‌های زیادی را به همراه داشت و نشان داد که سینما می‌تواند جایگاهی محمدرضا شفا تهیه‌کننده با فیلم سینمایی «هناس» آمد و این بار با نگاهی متفاوت؛ فیلمی که نه دومین همکاری با یکدیگر گفت و گویی با روزنامه صبا داشتند که در ادامه می‌خوانیم.

فروش داشت، اما با رصد کسانی که در این شرایط به سینما رفتند و فیلم را دیدند، رضایت مخاطبان مخصوصاً خانم‌ها را شاهد بودیم که نشان می‌دهد فیلم تأثیر خود را گذاشته و به عنوان یک فیلم زنانه، مخاطب را راضی نگه داشته است. «هناس» در اوج بحران گیشه اکران شد اما اکران قابل قبولی داشت و امیدواریم با شناور کردن بلیت‌ها، شرایط بهتر از قبل شود.

با توجه به وضع اقتصادی موجود در جامعه و بحران گیشه، چه راه حلی را برای رفع این مشکل مناسب می‌دانید؟ به نظر شما شناور کردن بلیت‌ها می‌تواند به فروش گیشه کمک کند؟

من فکر می‌کنم همه راه حل‌ها در سینما نیست و به وضعیت اقتصادی اجتماعی جامعه برمی‌گردد. تفریح اولویت در چه دو مردم است اما نیاز اولیه زندگی آنقدر فشار وارد می‌کند که خیلی از مردم اولویت دوم را به تأخیر می‌اندازند. تصمیمی که برای اکران کردن بلیت‌ها گرفته شد درست نبود و شناور کردن بلیت‌ها باید به صورت جدی اتفاق افتد و گر نه این کار به سینمای بعد از کرونا لطمه خواهد زد. فکر می‌کنم بهترین راه برای این مسئله شناور کردن بلیت سینماست که حوزه هنری راه برای اکران «هناس» انجام داد و نتیجه مطلوبی گرفت.

به غیر از چالش‌های گیشه، وضعیت فیلمسازی در شرایط کنونی را با توجه به نسبت حاکمیت با فیلمسازان چطور ارزیابی می‌کنید؟ من مجوز جدیدی برای فیلم در دولت جدید نگرفته‌ام و نمی‌توانم در این باره ارزیابی داشته باشم، اما امیدوارم که فضا روادارانه پیش رود و سازمان سینمایی با فیلمسازان همراه باشد تا آنها در مسیری که دوست دارند فیلم بسازند. نمی‌خواهم بگویم قانون را نباید جدی گرفت بلکه معتقدم وزارت ارشاد و سازمان سینمایی باید با تعامل با فیلمسازها به نتیجه برسند و ملاحظات خود را به نتیجه برسانند. آقای خزایی پیش از این تهیه‌کننده سینما بوده‌اند و با پیچیدگی تولید فیلم آشنا هستند، امیدوارم که با درک موضوع، تعامل با فیلمسازان را شکل دهند.

فیلم سینمایی «هناس» به عنوان یک اثر ملی - امنیتی که روایت‌گر داستان شهید رضایی نژاد؛ شهید هسته‌ای است، چه چالش‌هایی را برای شما به عنوان تهیه‌کننده به همراه داشت؟

همه تلاش ما بر این بود که فیلمی را که در نگاه اول امنیتی است به گونه‌ای روایت کنیم که سیاسی جلوه نکند. در اولین جلساتی هم که با خانواده شهید و عوامل فیلم داشتیم، یکی از زاویه‌های جدی ما روایت زندگی خانوادگی شهید بود که همسر ایشان این اجازه را به ما دادند و این نگاه باعث شد، چالش‌های ما به شدت کاهش پیدا کرده و چالش‌های اکران نیز برای ما رفع شود.

فیلم‌هایی که داستان زندگی قهرمانان را روایت می‌کند غالباً مخاطب خاص خود را دارد، به نظر شما ساخت چنین فیلم‌هایی چقدر می‌تواند مخاطب عام را به سینما بکشاند؟

ما در شرایطی زندگی می‌کنیم که در تاریخ زندگی بشر بی نظیر است. افکار عمومی تحت شدیدترین تهاجم‌های رسانه‌ای است و این حجم از ترور ذهنی در هیچ کجای دنیا به اندازه ایران وجود ندارد، که باعث شود مردم درباره این که جای درستی زندگی می‌کنند یا خیر؟ فکر کنند. یکی از مهم‌ترین کارهایی که در این دوران می‌توان انجام داد، روایت داستان‌هایی است که قهرمان ملی را به مردم نشان دهد تا مردم ببینند ما در کشوری زندگی می‌کنیم که برای استقلال و موجودیت آن چه انسان‌های زیادی از خود گذشتگی کرده و جان خود را از دست داده‌اند. پس برای این کشور زحمات زیادی کشیده شده و می‌توان در آن موفق بود و آینده روشنی داشت. نمایش چنین فیلم‌هایی روح تعهد در مردم را زنده نگه می‌دارد.

همانطور که در جریان هسته‌ای با افزایش قیمت بلیت سینما، سینمای ایران بعد از کرونا وضعیت مطلوبی ندارد. با توجه به اینکه «هناس» در اوج بحران گیشه اکران شد، شما استقبال مخاطب از فیلم را چطور دیدید؟

با توجه به موضوع بحران گیشه، ارزیابی دقیقی نمی‌توان از میزان